

LEOŠ JANÁČEK & KRYŠTOF MAŘATKA

16. 10. 2026, 19:00

→ Divadlo Reduta (Mozartův sál)

16 October 2026, 7 p.m.

→ Reduta Theatre (Mozart Hall)

ÚČINKUJÍCÍ / PERFORMERS

Aleš Briscein – tenor

Michaela Zajmi – alt/alto

Kryštof Mařatka – klavír, soubor českých a moravských lidových nástrojů, mluvený hlas/piano, ensemble of Czech and Moravian folk instruments, narration

Yan Mařatka – klarinet/clarinet

Karine Lethiec – viola

Veronika Vlková Zaplatilová – ženský hlas/female voice

Adriana Sedláčková – ženský hlas/female voice

Darina Konoplia – ženský hlas/female voice

PROGRAM

Leoš Janáček:

Říkadla (1925–1926) / světová premiéra nové verze
pro 1–2 hlasy, klarinet a klavír, úprava Kryštof Mařatka
(2025–2026)

Kryštof Mařatka:

Altotem / noční archaická hudba pro violu s doprovodem
klavíru (česká premiéra)

Báchorky / pro violu, klarinet, klavír a soubor českých
a moravských lidových nástrojů

Přestávka

Kryštof Mařatka:

Záhada pana Rybky / melodrama pro herce (a) klavíristu
na motivy povídky Karla Čapka

Leoš Janáček:

Zápisník zmizelého, JW V/12 / písňový cyklus pro tenor,
alt, tři ženské hlasy a klavír

PROGRAMME

Leoš Janáček:

Nursery Rhymes (1925–1926) / world premiere of a new version for 1–2 voices, clarinet and piano, arranged by Kryštof Mařatka (2025–2026)

Kryštof Mařatka:

Altotem / nocturnal archaic music for viola with piano accompaniment (Czech premiere)

Pastoral Fables / composition for viola, clarinet, piano, and Czech and Moravian folk instruments

Intermission

Kryštof Mařatka:

The Mystery of Mr Rybka / melodrama for one comedian (and one) pianist, based on a short story by Karel Čapek

Leoš Janáček:

The Diary of One Who Disappeared, JW V/12 / song cycle for tenor, alto, three female voices, and piano

— — —

Zatímco Janáčkova hudba má své kořeny v moravské lidové písni, Kryštof Mařatka je inspirován etnickou hudbou vícero kontinentů. Mařatka se dílu Leoše Janáčka věnuje nejenom jako interpret, ale také jako skladatel a autor úpravy dechového sextetu *Mládí* pro smyčcové kvarteto či úpravy původní verze *Říkadla*.

Leoš Janáček (1854–1928) si nadělil rozverná lidová *Říkadla* krátce po svých sedmdesátých narozeninách. Tato léta jsou pro skladatele typická mimo jiné pozoruhodnou komorní instrumentací (*Říkadla*, *Concertino*, *Capriccio*). Inspiraci čerpal, jako předtím už několikrát, ve svých oblíbených Lidových novinách, kde v příloze „*Dětský koutek*“ vycházely krátké dětské lidové rýmovačky ilustrované obrázky Josefa Lady, Ondřeje Sekory a Jana Hály.

V roce 1925 napsal 1. verzi *Říkadla*: 8 krátkých hudebních čísel pro 1–3 hlasy, klarinet a klavír. O rok později vytvořil 2. verzi: rozšířil skladbu na celkem 19 čísel a významně posílil obsazení na 9 hlasů a větší instrumentální soubor. Vydavatelství Universal Edition vydalo *Říkadla* nejprve v roce 1928 v úpravě Erwina Steina pro hlasy, violu a klavír, na které se Janáček nepodílel. Partitura finálního znění z roku 1926 vyšla u stejného nakladatelství až v roce 1965.

Na koncertě uvedená verze *Říkadla* z pera Kryštofa Mařatky spatřila světlo světa přesně po sto letech od vzniku této skladby a přináší spojení obou Janáčkových původních verzí z roku 1925 a 1926. Svou délkou a formou odpovídá druhé Janáčkově „velké“ verzi s 19 hudebními čísly, ale obsazením vychází z prvotního Janáčkovy nápadu první verze pro hlas(y), klarinet a klavír. Vzniká tak nový, rozsáhlejší a přitom intimní komorní cyklus skladeb moravského Mistra, který dává příležitost především zpěvákům, ale i klarinetistům a klavíristům rozšířit nevelký repertoár Janáčkových komorních skladeb z jeho posledního období života.

Český skladatel **Kryštof Mařatka** (*1971) spojuje někdy ve svých skladbách první stopy původu hudby z období pravěku se

současnou tvorbou. Tento kompoziční záměr nazývá origlNovace. Studium archaické, etnické a lidové hudby ho tak fyzicky přivádí do rozmanitých inspiračních oblastí, jako jsou archeologická naleziště, nástěnné malby, jeskyně, ateliéry na výrobu pravěkých a lidových nástrojů, knihovny, muzejní sbírky, výstavy a archivy.

Altotem, archaická noční hudba, existuje ve třech verzích: pro violu s doprovodem harfy, pro violu s doprovodem klavíru anebo pro sólovou violu. Skladba se inspičuje klíčovými sbírkami přední francouzské instituce vystavující poklady minulosti a doklady původu lidské činnosti vůbec, kterou je Národní archeologické muzeum v Saint-Germain-en-Laye nedaleko Paříže. Skladatel uvádí, že v jeho představě je altotem pomyslný starobylý a zapomenutý hudební nástroj, jakýsi předchůdce moderní violy, jenž svou hrou s archaizující a nezvyklou zvukovostí chrání sbírky muzea, nad kterými tak bdí a drží ochrannou ruku. Odtud pramení i jeho název složený ze dvou částí: alto jako viola a totem, symbol ochrany, patronace. Skladba je věnována francouzské violistce Karine Lethiec a vydalo ji nakladatelství Editions Artchipel, Paris.

Mařatkova skladba *Báchorky* z roku 2016 je inspirovaná světem lidové hudby, jejím instrumentářem, který autor využívá v konfrontaci s ostatními nástroji. Objevují se zde instrumenty jako bezovák, kamzičí roh, hadrářská píšťalka, nosová flétna, pastýřská trouba či kostěná flétna.

Inspiraci pro svůj melodram *Záhada pana Rybky* z roku 2015 našel Mařatka v povídce Karla Čapka *Šlépěje*, vydané v *Povídkách z jedné kapsy*. Klíčovou roli tu hrají text a děj, z čehož vychází i hudební zpracování, které však nenese dominantní funkci, spíše doplňuje vyprávění. Skladba je součástí řady dalších skladatelových melodramů pro stejné obsazení a tvoří s nimi celek. Je původně zamýšlena pro jednoho účinkujícího: herce-klavíristu, jenž zastává obě role: herecký projev a hru na klavír, ale skladbu také mohou hrát dva interpreti: herec a klavírista. Text je možné provádět v různých jazycích. Atmosféra záhady, která je tématem Čapkovy povídky, je podtržena mikro-intervalovou barvou souzvuků v klavírním partu, jíž skladatel dosahuje vlastním, dosti nezvyklým způsobem a vytváří tak prostor pro obsah spisovatelova textu, dotýkajícího se neobjasnitelnosti některých jevů, které nás obklopují.

Stejně jako v případě *Říkadel* našel Janáček text písňového cyklu *Zápisník zmizelého* ve svých oblíbených Lidových novinách. Bylo to v době premiéry *Její pastorkyně* v pražském Národním divadle v květnu 1916, kdy v Lidových novinách vycházel na pokračování anonymní básnický cyklus „*Z péra samoukova*“. Příběh o lásce mladého chlapce k cikánské dívce, pro niž opustil rodiče a obětoval pro lásku a svobodu svůj do té doby poklidný život, Janáček zaujal a text si vystříhl. Písňový cyklus *Zápisník zmizelého* na něj začal komponovat v srpnu 1917, krátce poté, co v Luhačovicích poznal svou pozdější přítelkyni a múzu Kamilu Stösslovou. Nedokončenou kompozici však opustil a vrátil se k ní, opět bez většího úspěchu, v následujícím roce. Se zaujetím se dílu věnoval až v roce 1919, kdy jej dokončil a nechal opsat. Stále však nebyl spokojen. Nedokázal si totiž představit, jak by měl být cyklus interpretován, a proto jej opět odložil. Znovu se k němu vrátil až poté, co mu počátkem roku 1921 části cyklu přednesli klavírista a dirigent Břetislav Bakala s tenoristou Jaroslavem Lecianem. Janáček pak podrobil skladbu revizi a souhlasil s veřejným provedením, které se konalo 18. dubna 1923 v sále Reduty v Brně. Janáček měl v úmyslu toto dílo uvádět poloscénicky, kdy starší muž sedí u stolku a vzpomíná, ale na doporučení interpretů se tohoto nápadu vzdal. Avšak vyžadoval alespoň specifické nasvícení scény červeným světlem. *Zápisník zmizelého* patří dodnes k nejpozoruhodnějším písňovým cyklům 20. století.

Kryštof Mařatka a Jiří Zahrádka

While Janáček's music has its roots in Moravian folksong, Kryštof Mařatka draws inspiration from the traditional music of several continents. Mařatka engages with Leoš Janáček's work not only as a performer, but also as a composer, and has arranged the wind sextet *Youth* for string quartet and also adapted the original version of *Nursery Rhymes*.

Leoš Janáček (1854–1928) wrote his playful folk *Nursery Rhymes* shortly after his seventieth birthday. For the composer one of the things which characterized these years was his remarkable chamber instrumentation (*Nursery Rhymes*, *Concertino*, *Capriccio*). As he had done several times before, he drew inspiration from his favourite *Lidové noviny* newspaper, where short traditional children's rhymes, illustrated with pictures by Josef Lada, Ondřej Sekora and Jan Hálka, appeared in the "Children's Corner" supplement.

In 1925, he wrote the first version of *Nursery Rhymes*: eight short musical numbers for one to three voices, clarinet and piano. A year later, he created the second version, expanding the work to a total of 19 numbers and significantly enlarging the forces to nine voices and a larger instrumental ensemble. Universal Edition first published *Nursery Rhymes* in 1928 in Erwin Stein's arrangement for voices, viola and piano, though without Janáček's involvement. The score of the final 1926 version was not published by the same publisher until 1965.

This concert version of *Nursery Rhymes* by Kryštof Mařatka was first performed exactly one hundred years after the work was composed, bringing together Janáček's two original versions from 1925 and 1926. In length and form, it corresponds to Janáček's second 'large' version, with 19 musical numbers, but its instrumentation is based on Janáček's initial idea for the first version, for voice(s), clarinet and piano. The result is a new, more extensive yet intimate chamber cycle of works by the Moravian maestro, giving singers in particular, but also clarinetists and pianists,

the opportunity to expand the modest repertoire of Janáček's chamber works from the final period of his life.

The Czech composer **Kryštof Mařatka** (*1971) sometimes combines in his compositions the earliest traces of the origins of music from prehistoric times with contemporary music. He calls this compositional approach origInnovation. His study of archaic, ethnic and folk music thus takes him physically to a wide range of sources of inspiration, including archaeological sites, cave paintings, workshops where prehistoric and folk instruments are made, libraries, museum collections, exhibitions and archives.

Altotem, an archaic nocturnal music, exists in three versions: for viola accompanied by harp, for viola accompanied by piano, and for solo viola. The work draws inspiration from the central collections of a leading French institution dedicated to displaying treasures of the past and evidence of the origins of human activity: the National Archaeological Museum in Saint-Germain-en-Laye near Paris. The composer says that, in his imagination, the altotem is a hypothetical ancient and forgotten musical instrument, a kind of precursor to the modern viola, whose archaic and unusual sound protects the museum's collections, watching over them and keeping them under its protective wing. This is also the origin of its name, which is made up of two parts: alto, referring to the viola, and to-tem, a symbol of protection and patronage. The work is dedicated to the French violist Karine Lethiec and was published by Éditions Artchipel, Paris.

Mařatka's 2016 composition *Pastoral Fables* is inspired by the world of folk music and its instruments, which the composer juxtaposes against other instruments. Instruments featured include the elder-wood whistle, chamois horn, ragman's whistle, nose flute, shepherd's trumpet and bone flute.

Mařatka found inspiration for his 2015 melodrama *The Mystery of Mr Rybka* from Karel Čapek's short story "Footprints", published in *Tales from One Pocket*. The text and plot play a key role here, and this is reflected in the musical treatment, which does not take on a dominant role, but rather complements the narrative. The work is part of a series of other melodramas by the composer for the same forces and forms a larger unit with them.

It was originally conceived for a single performer: an actor-pianist who takes on both roles, delivering the spoken text and playing the piano, but it can also be performed by two musicians: an actor and a pianist. The text can also be performed in different languages. The mysterious atmosphere of Čapek's short story is underscored by the microtonal colour of the harmonies in the piano part, which the composer achieves in his own rather unusual way, thereby creating space for the content of the writer's text, which touches on the inexplicability of certain phenomena that surround us.

As with *Nursery Rhymes*, Janáček found the text of the song cycle *The Diary of One Who Disappeared* in his favourite *Lidové noviny*. At the time of the premiere of *Jenůfa* at Prague's National Theatre in May 1916, an anonymous cycle of poems entitled "*From the Pen of a Self-Taught Man*" was being published in instalments in *Lidové noviny*. The story of a young boy's love for a Gypsy girl, for whom he left home and sacrificed his peaceful life for love and freedom, caught Janáček's attention. He began composing the song cycle *The Diary of One Who Disappeared* in August 1917, shortly after meeting his future friend and muse, Kamila Stösslová, in Luhačovice. However, he abandoned the composition and returned to it, again without much success, the following year. It was not until 1919 that he devoted himself to the work, completing it and having it copied out. He was still not satisfied, however. He could not imagine how the cycle should be performed, and so he put it aside. He returned to it only after the pianist and conductor Břetislav Bakala and tenor Jaroslav Lecian performed parts of the cycle for him at the beginning of 1921. Janáček then revised the work and agreed to a public performance, which took place on 18 April 1923 at the Reduta Hall in Brno. Janáček intended the composition to be performed semi-staged, with an older man sitting at a table and reminiscing, but he abandoned the idea at the performers' recommendation. He did, however, insist on red stage lighting. *The Diary of One Who Disappeared* remains one of the most remarkable song cycles of the twentieth century.

Kryštof Mařatka and Jiří Zahrádka

Kryštof Mařatka

Český skladatel Kryštof Mařatka, žijící v Praze a v Paříži, patří mezi přední autory světové hudební scény. Jedinečnost jeho hudebního jazyka tkví především v propojení různých současných technik, které pramení z neobyčejných a překvapivých inspiračních zdrojů: pravěké hudební nástroje a výroba jejich replik, již iniciuje, světová etnická hudba, zrod lidské řeči, improvizace a nové kompoziční postupy. Jeho sbírka čítající přes sto různých archaických transnástrojů, na které hraje a které využívá v některých svých skladbách, je ojedinělá. Jako dirigent působil Kryštof Mařatka s orchestry jako například Nederlands Kamerorkest v Concertgebouw v Amsterdamu, Toronto Symphony Orchestra, PKF – Prague Philharmonia, Sinfonia Varsovia Orchestra, Orchestre Philharmonique de Radio France a další. V současné době připravuje velký symfonický projekt ve spolupráci s Pařížskou filharmonií, Orchestre de Pau Pays de Béarn, Českým rozhlasem a dalšími evropskými institucemi.

The Czech composer Kryštof Mařatka, who lives in Prague and Paris, is one of the leading figures on the international music scene. The uniqueness of his musical language lies above all in the combination of various contemporary techniques rooted in extraordinary and surprising sources of inspiration: prehistoric musical instruments and the creation of their replicas, which he initiates, world ethnic music, the origins of human speech, improvisation and new compositional approaches. His collection of more than one hundred different archaic trans-instruments, which he plays and uses in some of his compositions, is unique. As a conductor, Kryštof Mařatka has worked with orchestras including the Nederlands Kamerorkest at the Concertgebouw in Amsterdam, the Toronto Symphony Orchestra, PKF–Prague Philharmonia, the Sinfonia Varsovia Orchestra and the Orchestre Philharmonique de Radio France. He is currently preparing a major symphonic project in collaboration with the Philharmonie de Paris, the Orchestre de Pau Pays de Béarn, Czech Radio and other European institutions.

Aleš Briscein

TENOR

Tenor Aleš Briscein se naposledy objevil na scéně v Aucklandu v roli Paula v Korngoldově opeře *Mrtvé město*, v Praze pak jako Erik (*Bludný Holanďan*) a Fritz (*Vzdálený zvuk* od F. Schrekera). Mezi významné milníky jeho dosavadní kariéry se řadí Boris (*Káťa Kabanová*) a Anatol Kuragin (*Vojna a mír*, režie Calixto Bieito) v Ženevě, Albert Gregor (*Věc Makropulos*) v berlínské Deutsche Oper a v Grand Théâtre de Geneve, Clair Quilty (*Ščedrinova Lolita*) v Praze a v Petrohradu, Smetanův *Dalibor* pod hudebním vedením Stefana Soltesze ve Frankfurtské opeře, Filka Morozov (*Z mrtvého domu*) v Bavorské státní opeře v hudebním nastudování Simone Youngové, postava Tambourmajora (*Wozzeck*, režie Robert Carsen) v Divadle na Vídeňce pod vedením Leo Hussaina, titulní role v Zemlinského opeře *Trpaslík* ve Štýrském Hradci, za níž obdržel Musik Preis za nejlepší mužský výkon roku 2018, a role Lenského (*Evžen Oněgin*) v berlínské Komické opeře. Kromě toho jsme ho také mohli spatřit jako Královského syna (*Královské děti*), Ferranda (*Così fan tutte*), Laca Klemeně a Števu Buryju (*Její pastorkyňa*), Jiřího (Dvořákův *Jakobín*), Ladislava (Smetanovy *Dvě vdovy*), Prince (*Rusalka*), hraběte d'Albafloriu (*Mirandolina* od Bohuslava Martinů), Jaroměra (Fibichova opera *Pád Arkuna*), Lukáše (Smetanova *Hubička*), Alfréda (*La traviata*), Polliona (*Norma*) a v titulní roli v *Lohengrinovi*. K jeho koncertnímu repertoáru se řadí mimo jiné Beethovenova 9. symfonie a *Missa solemnis* a Mahlerova 8. symfonie. Hostování jej zavedlo na Tyrolský festival Erl, Salcburský festival, na operní festival Savonlinna, na hudební festival BBC Proms a do Semperovy opery v Drážďanech.

TENOR

Tenor Aleš Briscein last appeared on stage in Auckland as Paul in Korngold's opera *Die tote Stadt* and then in Prague as Erik (*Der fliegende Holländer*) and Fritz (*Der ferne Klang* by Franz Schreker). Important milestones in his career to date have been Boris (*Katya Kabanová*) and Anatole Kuragin (*War and Peace* directed by Calixto Bieito) in Geneva, Albert Gregor (*The Makropulos Affair*) at Deutsche Oper Berlin and Grand Théâtre de Geneve, Clare Quilty (Shchedrin's *Lolita*) in Prague and St. Petersburg, Smetana's *Dalibor* conducted by Stefan Soltesz at Oper Frankfurt, Filka Morozov (*From the House of the Dead*) at the Bayerische Staatsoper as staged by Simone Young, the role of the Drum Major (*Wozzeck*, directed by Robert Carsen) at the Theater an der Wien conducted by Leo Hussain, the title role in the opera *Der Zwerg* by Alexander von Zemlinsky in Graz, for which he received the Musik Preis for Best Male Performance of 2018, and the role of Lensky (*Eugene Onegin*) at the Komische Oper Berlin. We have also had the chance of seeing him as the King's Son (*Königskinder*), Ferrando (*Così fan tutte*), Laca Klemenš and Števa Buryja (*Jenůfa*), Jiří (Dvořák's *The Jacobin*), Ladislav (Smetana's *The Two Widows*), The Prince (*Rusalka*), Conte d'Albafiorita (*Mirandolina* by Bohuslav Martinů), Jaroměr (Fibich's opera *The Fall of Arkun*), Lukáš (Smetana's *The Kiss*), Alfredo (*La traviata*), Pollione (*Norma*) and in the lead role in *Lohengrin*. His concert repertoire includes such pieces as Beethoven's Ninth Symphony and *Missa solemnis* and Mahler's Eighth Symphony. Guest appearances have taken him to the Tiroler Festspiele Erl, Salzburger Festspiele, the Savonlinna Opera Festival, the BBC Proms and the Semperoper Dresden.

Michaela Zajmi

ALT

Mezzosopranistka Michaela Zajmi, sólistka Národního divadla v Praze, narozená v Brně, je absolventkou Pražské konzervatoře. Největšího ocenění dosáhla na podzim roku 2009 na 44. Mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech, kde v oboru opera-ženy a v oboru píseň získala 3. cenu. Rovněž se stala laureátkou mezinárodní Soutěže o Cenu Leoše Janáčka (EMCY), obdržela 1. cenu na Soutěžní přehlídce konzervatoří České republiky v Pardubicích a 1. cenu na Mezinárodní soutěži Pražský pěvec. Za rok 2010 byla Michaela Zajmi nominovaná na Cenu Thálie za mimořádný jevištní výkon v roli Angeliny v opeře *La Cenerentolla* v Národním divadle Brno a za rok 2023 byla nominována za dvojroli v operách Viktora Ullmanna. Absolvovala také řadu koncertních vystoupení například s Plzeňskou filharmonií, Komorní filharmonií České Budějovice a také s Českou filharmonií. Vystoupila též na Slavnostním zahajovacím koncertě k 200. výročí založení Pražské konzervatoře v Rudolfinu a na závěrečném koncertě 50. ročníku Dvořákova Karlovarského podzimu. Podnikla též úspěšné pěvecké turné po Itálii. Účastnila se turné s operou *Rusalka* s operním domem Glyndebourne po celé Anglii a hostuje pravidelně s operou Národního divadla v Japonsku. Michaela Zajmi vystoupila též s Budapest festival orchestra na koncertech po Evropě a v roce 2016 byla pozvána do Teatro Regio di Torino na produkci *Příhod lišky Bystroušky* v roli Lišáka a v roce 2018 na roli Páže Herodias v opeře *Salome* od Richarda Strausse. Široce se věnuje také písňovému repertoáru a má na kontě již několik nahrávek. Opětovně je zvána na velké role jako host do National-theater Mannheim v Německu.

ALTO

Mezzosoprano Michaela Zajmi, the soloist of the National Theatre in Prague, was born in Brno and studied at the Prague Conservatory. The most valuable awards were from the 44th International Singing Competition in Karlovy Vary where she won the 3rd place in both the Opera and Song categories. She was also a laureate of the International Singing Competition of Leoš Janáček's Prize (EMCY), then she became a winner of the Singing Competition of the Music Conservatoires in the Czech Republic in Parbubice, and she got the 1st prize at the International Singing Competition "Pražský pěvec". In 2010 she was nominated for Thalia Prize for the exceptional stage performance as Angelina in Rossini's opera *La Cenerentolla* in the Brno National Theatre. Michaela has performed in many concerts recently with the Prague Chamber Philharmonic, the Pilsen Philharmonic, the South Bohemian Philharmonic, and Talich Chamber Orchestra. She also performed at the opening concert of the 200th anniversary of the foundation of the Prague Conservatory of Music in Rudolfinum as well as at the closing concert of the 50th annual Dvořák Autumn Festival. Michaela successfully performed in the concert tour in Italy and she also toured with the Glyndebourne Opera which performed Dvořák's opera *Rusalka* in Great Britain. Regularly, she travels to Japan with the Prague National Theatre Opera and she performed with the Budapest Festival Orchestra on a European tour. In 2016, she sang in Janáček's opera *The Little Cunning Vixen* in Teatro Regio di Torino. In 2018 she sang Herodias Page in Strauss opera *Salome* in Teatro Regio di Torino. She also devotes a lot of time to his song repertoire and has many recordings to her credit. She is again invited to big roles in Nationaltheater Mannheim in Germany.

Yan Mařatka

KLARINET

Česko-francouzský klarinetista Yan Mařatka se narodil v roce 2003. Na klarinet začal hrát v osmi letech a v šestnácti letech nastoupil na Conservatoire National Supérieur de Musique v Paříži, kde studoval do roku 2025 a do roku 2026 na Konzervatoři v Ženevě. Je laureátem mezinárodních soutěží – Lisabon, Jacques Lancelot Tokio/Rouen, Janáček Brno, semifinalista a držitel zvláštní ceny ARD Mnichov. Vyznačuje se především hloubkou svého hudebního výrazu a je nadšeným komorním hráčem (hostoval na festivalech v Aix-en-Provence, Grange de Meslay, Journées Ravel, Pacific Music Festival). Od jara 2026 je 1. klarinetistou v Belgian National Orchestra v Bruselu, spolupracuje s Orchestre de Paris, Orchestre du Capitole de Toulouse, Orchestre National de Lyon a jako sólista vystupuje po Evropě a Asii.

CLARINET

The Czech-French clarinettist Yan Mařatka was born in 2003. He began playing the clarinet at the age of eight and, at sixteen, entered the Conservatoire National Supérieur de Musique in Paris, where he studied until 2025, and the Conservatory of Geneva, where he studied until 2026. He is a laureate of international competitions in Lisbon, the Jacques Lancelot Competition in Tokyo/Rouen and the Janáček Brno competition, and he was a semi-finalist and recipient of a special ARD Munich prize. He is particularly noted for the depth of his musical expression and is an enthusiastic chamber musician, having appeared as a guest at festivals including Aix-en-Provence, Grange de Meslay, Journées Ravel and the Pacific Music Festival. Since spring 2026, he has been principal clarinettist of the Belgian National Orchestra in Brussels, and collaborates with the Orchestre de Paris, the Orchestre du Capitole de Toulouse and the Orchestre National de Lyon. He also performs as a soloist throughout Europe and Asia.

Karine Lethiec

VIOLA

Karine Lethiec je francouzská hudebnice, koncertní violistka, badatelka a umělecká ředitelka souboru Ensemble Calliopée v Paříži, známá svou prací na pomezí umění, vědy, historie a archeologie. Věnuje se intenzivně oblasti soudobé tvorby a uvedla více než sto děl skladatelů z celého světa.

Jako sólistka vystupovala s Orchestre Philharmonique de Radio-France, Orchestre de la Suisse romande, Camerata St Petersburg, Orchestre Régional de Cannes, Orchestre symphonique de Mulhouse, Philharmonie Erfurt, Orchestre Berg v Praze a Talich Chamber Orchestra.

Již několik let vede rozsáhlý projekt zaměřený na současnou violu, v rámci nějž oslovuje skladatelky a skladatele všech generací, estetických směrů a kultur, aby pro její nástroj komponovali v souvislosti s pojmem „Původ umění“ a zamýšleli se nad touto tvůrčí touhou, která pohání lidstvo.

VIOLA

Karine Lethiec is a French musician, a concert violist, researcher and artistic director of the Ensemble Calliopée in Paris, renowned for her work at the intersection of the arts, science, history and archaeology. Deeply committed to the field of contemporary composition, she has premiered over a hundred works by composers from around the world.

As a soloist, she has performed with the Radio France Philharmonic Orchestra, the Orchestre de la Suisse Romande, the Camerata St Petersburg, the Cannes Regional Orchestra, the Mulhouse Symphony Orchestra, the Erfurt Philharmonic, the Prague Berg Orchestra and the Talich Chamber Orchestra.

For several years now, she has been leading a major project focusing on the viola today, commissioning composers of all generations, aesthetic approaches and cultural backgrounds to write for her instrument, in connection with the concept of the 'Origins of Art', in order to explore the creative impulse that drives humanity.

Leoš Janáček:

Říkadla (1925–1926) / světová premiéra nové verze
pro 1–2 hlasy, klarinet a klavír, úprava Kryštof Mařatka
(2025–2026)

1. Úvod

2. Řípa se vdávala

Řípa se vdávala,
celer pískal,
mrkev tancovala,
a křen to všecko spískal,
říkadla spískal.
Tidli, tidli, tidli.
Tidli, fidli, tidli.
Tidli, dudli, tidli!

3. Není lepší jako z jara

Není lepší jako z jara,
zelená se v poli tráva.
Koza leží na mezi,
nic ji ležet nemrzí.

4. Leze krtek podle meze

Leze krtek podle meze,
vyměřuje louku,
sysel za ním pytle veze,
že bude mlít mouku.

5. Karel do pekla zajel

Karel do pekla zajel
na bílém koni, čert ho tam honí.
Nevěděl kudy, koupil si dudy,
nevěděl ještě, koupil si kleště,
nevěděl nic, koupil si klíč.

6. Roztrhané kalhoty

Roztrhané kalhoty,
vítr do nich fouká,
budu si je zašívát;
pavouk niti souká.

7. Franta rasů hrál na basu

Franta rasů hrál na basu
staré krávé u ocasu.
Stará kráva byla ráda,
že má Frantu kamaráda.

8. Náš pes, náš pes

Náš pes, náš pes zlámal ocas;
pro svojí dobrotu strčil ho do plotu.
Náš pes! Náš pes!

9. Dělán, dělán kázání

Dělám, dělám kázání,
čtyři kočky svázaný, a pátý pes,
do pece vlez,
ukrad' tam topinku,
běžel s ní po rynku,
potkala ho kráva,
to byla jeho máma,
potkal ho bulíček,
to byl jeho tatíček,
potkal ho bejček,
to byl jeho strejček,
potkal ho hřebeček,
to byl jeho dědeček,
potkala ho kozička,
to byla jeho babička.

10. Stará bába čarovala

Stará bába čarovala,
z ječmene kroupy,
z prosa jáhly dělala,
to byly její čáry!

11. Hó, hó, krávy dó

Hó, hó, hó, krávy dó,
nesó mlíko pod vodó,
nesó mlíka pul židlika.
Kde je naše jalová? U božího kostela.
Kostel se boří, stodola hoří.
Skoč, panenke, do vody,
máš tam zlaté koraly.
Nač bych já tam skákala,
sukýnky si máchala,
kde bych si jich sušila?
U pastěra v kótku, na zeleném prótku.

12. Moje žena malučičká

Moje žena malučičká,
postavím ju do hrnčička;
přikryjem ju poklievičkou!
Nech úvre mi s polievčičkou!

13. Bába leze do bezu

Bába leze do bezu,
já tam za ní polezu,
kudy bába, tudy já,
budeme tam oba dva!

14. Koza bílá hrušky sbírá

Koza bílá hrušky sbírá,
strakatá se třese,
bílá je ponese
zítra do Kolína.

15. Němec brouk, hrnce tlouk

Němec brouk, hrnce tlouk,
házel jimi přes palouk,
a s palouku do louže,
šelma němec v hrdlo lže!

16. Koza leží na seně

Koza leží na seně,
ona se na mně směje,
chytím kozu za bradu,
povedu ji do Brodu.
V Brodě koze nemajú,
šidlem mléko jídajú,
pantokem chleba krajajú,
měchem drva štípajú!

17. Vašek, pašek, bubeník

Vašek, pašek, bubeník,
zahnal kozy za rybník,
kozy se mu splašily,
do vody mu skočily.

18. Frantíku, Frantíku

Frantíku, Frantíku,
dobrá kaša na mlíku,
ešče lepší na smetaně,
ale se ti nedostane.

19. Sedit medvid' na kolodi

Seděl medvid' na kolodi,
nohaveci kraje,
koloda sje pohinaje,
on kolodi laje.
Hop, cup, cumandra,
cumandrata moloda.

Leoš Janáček:

Nursery Rhymes (1925–1926) / world premiere of a new version for 1–2 voices, clarinet and piano, arranged by Kryštof Mařatka (2025–2026)

1. Introduction

2. *The beetroot got married*

The beetroot got married,
the celery whistled,
the carrot danced,
and the horseradish started it all,
started these nursery rhymes.

Tidli, tidli, tidli.

Tidli, fidli, tidli.

Tidli, dudli, tidli!

3. *There's nothing better than springtime*

There's nothing better than springtime,
when the grass grows green in the field.
A goat lies under a hedgerow,
content just to lie there.

4. *A mole crawls along a hedge*

A mole crawls along a hedge,
measuring a meadow,
The marmot behind him carries a sack,
he's off to ground some flour.

5. *Karel rode off to hell*

Karel rode off to hell
on a white horse, a devil after him.
He didn't know where to go, he bought some bagpipes,
he still didn't know, he bought some pliers,
he knew nothing, he bought a key.

6. Torn trousers

Torn trousers,
into which the wind blows,
I will mend them;
a spider weaves the thread.

7. Franta the knacker's son played the bass-fiddle

Franta the knacker's son played the bass-fiddle
round by the old cow's tail.
The old cow was glad,
to have Franta as a friend.

8. Our dog, our dog

Our dog, our dog has broken its tail;
for his own good he stuck it into the fence.
Our dog! Our dog!

9. I'm giving a little talk

I'm giving a little talk,
four cats tied up, and the fifth, a dog,
crawled into the oven,
where he stole some toast,
and ran round the square with it,
a cow met him,
that was his mummy,
he met a little bull,
that was his daddy,
he met a calf,
that was his uncle,
he met a foal,
that was his grandpa,
he met a goat,
that was his granny.

10. The old woman was making magic

The old woman was making magic,
making groats from barley,
making gruel from millet seed,
that was her magic!

11. Ho, ho, ho, off the cows go

Ho, ho, ho, off the cows go,
carrying milk to the water,
carrying half a ladle of milk.
Where is our heifer? At church.
The church is falling down, the barn is burning.
Jump into the water, dear,
there are some golden beads for you there.
Why should I jump in,
I'd get my petticoats splashed,
where would I dry them?
At the shepherd's over in the corner, on a green branch.

12. My tiny little wife

My tiny little wife,
I'll stand her in a pot;
I'll cover her with the lid!
She'll boil along with the soup!

13. Granny's crawling into the elder bush

Granny's crawling into the elder bush,
I'll crawl in after her.
Wherever Granny goes, I go too,
we'll both be there together!

14. A white goat's picking pears

A white goat's picking pears,
a spotted one's shaking them down.
The white one will take them
tomorrow to Kolín town.

15. A German beetle broke some pans

A German beetle broke some pans,
threw them across the meadow,
from the meadow to a puddle,
the cunning German tells such lies!

16. A goat is lying in the hay

A goat is lying in the hay,
she's laughing at me,
I'll catch that goat by the chin
and take her to Brod.
In Brod they don't have any goats,
they eat milk with an awl,
cut bread with an axe
and chop wood with bellows!

17. Vašek, pašek, the drummer

Vašek, pašek, the drummer,
drove his goats to the pond.
The goats ran away from him
and jumped into the water.

18. Frantík, Frantík

Frantík, Frantík,
nice semolina with milk,
even better with cream.
but it won't get around to you.

19. The bear sat on a tree trunk

The bear sat on a tree trunk,
dangling his legs.
The trunk moves,
he swears at it.
Hop, hop, cumandra,
cumandrata moloda.

Kryštof Mařatka:

Záhada pana Rybky/melodrama pro herce (a) klavíristu
na motivy povídky Karla Čapka

Pan Rybka se té noci ubíral domů ve zvlášť dobré míře, předně proto, že vyhrál svou partii šachu, a za druhé proto, že napadal čerstvý sníh a měkce mu chrupal pod nohama v tom pěkném a čistém tichu. Bože, to je krása. Pan Rybka si hledal nepošlapanou cestičku mezi ostatními šlápotami, jen pro tu radost, že sníh tak pěkně křupe; a protože bydlel v tiché zahradní uličce, ubývalo těch šlépějí, čím dál šel. A pak už tu zbyl pouze jeden řádek šlépějí, mužských a hlubokých, rovný a jasný řetízek kroků, ježž rozvíjel osamělý chodec. Kterýpak soused tudy šel? Tady chodí tak málo lidí.

Pan Rybka se najednou zastavil: právě když chtěl přejít přes běloučkou ulici k svým vrátkům, viděl, že i ty šlépěje, které tu byly před ním, odbočují z chodníku a míří přes ulici k jeho vrátkům. Kdo by to ke mně šel? Pan Rybka sledoval očima ty jasné šlépěje. Bylo jich pět; a přesně uprostřed ulice se končily ostrým otiskem levé nohy; dál už nebylo nic, jen neporušený a nedotčený sníh.

To jsem blázen, snad se ten člověk vrátil na chodník! Ale chodník byl hladce a kypře zasněžen bez jediného lidského kročeje. Pan Rybka obešel obloukem ten nedokončený řádek kroků; ale na druhém chodníku nebylo jediné šlápoty; a celá ulice dál svítila nedotčeným a hebkým sněhem, až se dech tajil nad tou čistotou. To je divné; nejspíš ten člověk šel pozpátku až na roh ulice. Ale jak by se mohl trefit přesně do svých šlépějí? Krouť hlavou odemkl pan Rybka vrátka a vešel do svého domu. Tam si pak pomyslel, že se mu to snad jen zdálo, a vyklonil se z okna; na ulici ve světle lucerny viděl jasně pět ostrých a hlubokých šlépějí, končících uprostřed ulice; a dál nic.

Hrom do toho! „Haló, pan komisař Bartošek? Prosím vás. – Kdybyste sem někoho poslal; nebo raději přišel sám. – Ne, já myslím, že není žádné nebezpečí; jde jen o to, aby ty stopy nikdo nepošlapal. – To nevím, čí stopy! Tak dobře, já na vás počkám na rohu ulice!“

Pan Rybka se oblékl a vyšel zase ven; opatrně obešel ty šlépěje a dával pozor i na chodníku, aby je nepošlapal. Bylo тихо a země obývaná lidmi pokojně svítila do vesmíru.

„Tady je tak pěkně тихо... A mně přivedli jednu rvačku a jednoho ožralu. Fuj! – Tak copak tu máte?“

„Sledujte tyhle šlépěje, pane komisaři.“

„To byl čahoun, skoro metr osmdesát. Boty měl slušné; myslím, že ručně šité. Ožralý nebyl a šel dost rázně. A tady ta poslední to je docela normální, pevná šlápota. Váha spočívala spíš na patě; kdyby ten člověk udělal další krok nebo skok, přenesla by se váha na špičku nohy, rozumíte? A to by bylo vidět.“

„To tedy znamená...“

„To znamená, že už dál nešel.“

„A kam se tedy poděl? Vždyť tady není žádná další šlépěj!“

„A co vám je po tom, kam šel? Je to někdo z vašeho domu? Pohřešujete někoho?“

„Ale to se přece musí vysvětlit! Nemyslíte, že třeba šel pozpátku ve svých vlastních šlépějích?“

„Nesmysl. Když jde člověk pozpátku, nezvedá nohy, takže by musel vrýt patami do sněhu celé rýhy. Do těch stop je šlápnuto jen jednou, pane. Vidíte přece, jak jsou ostré.“

„Když teda se nevrátil, kam se ztratil?“

„Koukejte se, když nic neprovedl, tak my nemáme právo se plést do jeho věcí. Ono se mu nic nestalo. Vždyť tu není ani stopy po nějakém zápasu. Kdyby ho někdo přepadl nebo unesl, tak by tady muselo být naděláno šlápot. Mně je líto, pane, ale já tu nemám proč zakročit.“

„Ale pane komisaři, tedy mně aspoň vysvětlete... To přece je taková záhada...“

„Je. Nemáte ponětí, pane, co je na světě záhad. Každý barák, každá rodina je záhada. Pane, záhady, to není naše věc. My jsme placeni za pořádek.“

„Tak vidíte. A to přece uznáte, že není v pořádku, aby se někdo uprostřed ulice... dejme tomu vznesl kolmo do vzduchu, ne?“

„To záleží na výkladu... Těžko říct. Třeba nějaké nanebevzetí, nebo Jakubův žebřík. Nanebevzetí by se snad mohlo považovat za únos...“

Třeba to byla levitace. Mně říkal nějaký pan Baudyš, že to sám viděl, jak médium viselo ve vzduchu.“

„Ale pane komisaři, to by přece bylo porušení přírodních zákonů.“

„Pane, to já znám, lidé překračují všechny možné zákony; kdybyste byl policajt, tak byste o tom věděl víc... Záhada... My víme starou belu, co všechno je. Jenom některé věci nejsou záhadné. Pořádek není záhadný. Policie taky není záhadná. Ale každý člověk, který jde po ulici, už je záhadný, protože na něho nemůžeme, pane.

Jakmile něco ukradne, tak přestane být záhadný, protože ho zavřeme, a je to. Ale záhadné je, co si myslí vaše kočka, a proč se vaše žena dívá tak zamyšleně z okna. Pane, nás nezajímá zločin, protože je záhadný, ale protože je zakázaný.“

„Ale pane komisaři, copak vám tohle stačí?“

„A já to nechávám plavat. Nu, ono to zebe. Pane, chcete-li, já nechám tu šlépěj odklidit, aby nerušila váš noční klid. Víc nemohu dělat. Dobrou noc, pane.“

Pan Rybka se ještě jednou ohlédl po těch šlépějích, jež vedly do neznáma. Ale tam, kde byla poslední šlépěj, byly teď důkladné otisky služebních bot; a odtud pokračovaly ty široké šlápoty policejního komisaře pravidelnou a jasnou řádkou dál.

„Zaplaťpánbůh.“ Pan Rybka si oddychl a šel spát.

Kryštof Mařatka:

The Mystery of Mr Rybka/melodrama for one comedian (and one) pianist, based on a short story by Karel Čapek

That night, Mr Rybka was making his way home in a particularly good mood, firstly because he had won his game of chess, and secondly because fresh snow was falling and crunching softly beneath his feet in the fine, pure silence. My goodness, how beautiful it was. Mr Rybka picked his way along an untouched path among the other footprints, simply for the pleasure of hearing the snow crunch so nicely; and because he lived in a quiet street lined with gardens, the footprints grew fewer and fewer the further he walked. Then there was only a single line of footprints left, deep and manly, a straight and clearly defined chain of steps made by a solitary walker. Which neighbour had walked this way? So few people ever came this way.

Mr Rybka suddenly stopped: just as he was about to cross the snow-white street to his gate, he saw that the footprints which had been ahead of him also turned off the pavement and headed across the street towards his gate. Who could be coming to see me? wondered Mr Rybka, his eyes following the clear footprints. There were five of them; and they ended right in the middle of the street with the sharp imprint of the left foot. Beyond that there was nothing, only pristine, untouched snow.

Good heavens, I must be imagining things – surely the man returned to the pavement! But the pavement was smooth and thickly covered in snow, without a single human footprint. Mr Rybka walked around the unfinished line of steps in a wide arc; but there was not a single footprint on the other pavement, and the whole street beyond still gleamed with untouched, soft snow, so pure it took his breath away. It was strange; most likely the man had walked backwards all the way to the corner of the street. But how could he have stepped exactly into his own footprints? Shaking his head, Mr Rybka unlocked his gate and went into his house. There he thought that perhaps he had only imagined it and

leaned out of the window; in the light of the street lamp, he could clearly see five sharp, deep footprints ending in the middle of the street; and beyond them, nothing.

Damn it! "Hello, Commissioner Bartošek? Could you please send someone over here; or better still, come yourself. No, I don't think there's any danger; it's just a matter of making sure nobody tramples the footprints. Whose footprints? I don't know! All right, I'll wait for you on the corner!"

Mr Rybka got dressed and went outside again; he carefully walked around the footprints, taking care on the pavement not to trample over them. It was quiet, and the human-being filled Earth shone peacefully into the universe.

"It's so peaceful and quiet here... Until now we've had one ruckus and a drunk. Ugh! So, what have you got here?"

"Look at these footprints, Commissioner."

"He was a tall fellow, nearly six foot. He had decent shoes; I'd say they were handmade. He wasn't drunk, and he was walking with quite a determined stride. And this last one is a perfectly ordinary, firm footprint. The weight was resting more on the heel; if the man had taken another step or jumped, the weight would have shifted to the ball of the foot, you see? And that would be visible."

"So that means..."

"It means he didn't go any further."

"So where did he go, then? There isn't another footprint here!"

"And what's it to you where he went? Is he someone from your house? Is anyone missing?"

"But surely this has to be explained! Don't you think he might have walked backwards in his own footprints?"

"Nonsense. When a person walks backwards, they don't lift their feet, so they would have to drag their heels through the snow, leaving whole grooves. These footprints have only been stepped into once, sir. You can see how sharply defined they are."

"If he didn't come back, then where did he disappear to?"

"Look, if he hasn't done anything wrong, we have no right to interfere in his affairs. Nothing has happened to him. There isn't even a sign of a struggle here. If someone had attacked or abducted

him, there would have to be footprints all over the place. I'm sorry, sir, but I have no reason to intervene here."

"But, Commissioner, at least explain it to me... Surely it's such a mystery..."

"It is. You have no idea, sir, how many mysteries there are in the world. Every house, every family is a mystery. Mysteries, sir, are not our business. We're paid to keep order."

"Precisely. And surely you'll agree that it isn't right for someone to...let's say, rise vertically into the air in the middle of the street, would you?"

"That depends on how you interpret it... Hard to say. Perhaps an Assumption, or Jacob's Ladder. An Assumption might perhaps be considered abduction... Maybe it was levitation. A Mr Baudyš told me he had seen it himself, a medium hovering in the air."

"But, Commissioner, that would surely be a violation of the laws of nature."

"Sir, I know all about that. People break all sorts of laws; if you were a policeman, you'd know more about it... A mystery... We haven't got the faintest idea what anything is. Only some things aren't mysterious. Order isn't mysterious. The police aren't mysterious either. But every person walking down the street is already a mystery, because we can't do anything about them, sir. As soon as they steal something, they cease to be mysterious, because we lock them up, and that's that. But what's mysterious is what your cat is thinking, and why your wife is looking so thoughtfully out of the window. Sir, we aren't interested in crime because it's mysterious, but because it's forbidden."

"But, Commissioner, surely that's enough for you?"

"And I let it go. Well, it's a mystery. Sir, if you like, I can have the footprint cleared away so that it doesn't disturb your peace and quiet at night. There's nothing more I can do. Good night, sir."

Mr Rybka looked back once more at the footprints that led into the unknown. But where the last footprint had been, there were now the solid prints of the policeman's boots; from there, the commissioner's broad footprints continued in a regular, clearly defined line.

"Thank God." Mr Rybka breathed a sigh of relief and went to bed.

Leoš Janáček:

Zápisník zmizelého, JW V/12/písňový cyklus pro tenor, alt, tři ženské hlasy a klavír

1. Potkal jsem mladou cigánku

Potkal sem mladou cigánku,
nesla se jako laň,
přes prsa černé lelíky
a oči bez dna zhlaň.
Pohledla po mně zhluboka,
pak vznesla sa přes peň,
a tak mi v hlavě ostala
přes celučký, celučký deň.

2. Ta černá cigánka

Ta černá cigánka
kolem sa posmětá.
Proč sa tady drží,
proč nejde do světa?
Byl bych snad veselší,
gdyby odjít chtěla;
šel bych sa pomodlit
hnedkaj do kostela.

3. Svatojánské mušky tančíja po hrázi

Svatojánské mušky tančíja po hrázi,
gdosi sa v podvečer podle ní prochází.
Nečekaj, nevyjdu, nedám já sa zlákat,
mosela by po téj má maměnka plakat.
Měsíček zachodí, už nic vidět není,
stojí gdosi stojí v našem záhumení.
Dvoje světélka záříja do noci.
Pane Bože, nedaj! Stoj mi ku pomoci!

4. Už mladé vlaštůvky ve hnízdě vrnoží

Už mladé vlaštůvky ve hnízdě vrnoží,
ležal sem celú noc jako na trnoží.
Už sa aj svítání na nebi patrní,
ležal sem celú noc jako nahý v trní.

5. Těžko sa mi oře

Těžko sa mi oře,
vyspal sem sa malo,
a gdyž sem odespal,
o ní sa mi zdálo!

6. Hajsi, vy sivi volci

Hajsi, vy sivi volci,
bedlivo orajte,
nic vy sa k olšině
nic neohledajte!
Ode tvrděj země
pluh mi odskakuje,
strakatej fěrtúšek
listím pobleskuje.
Gdo tam na mne čeká,
nech rači zkamení,
moja chorá hlava
v jednom je plameni.
Gdo tam na mne čeká,
nech rači zkamení.

7. Ztratil sem kolíček

Ztratil sem kolíček,
ztratil sem od nápravy,
postojte, volečci, postojte,
nový to vyspraví.
Půjdu si pro něho
rovnúja do seče.
Co komu súzeno,
tomu neuteče.

8. Nehleďte, volečci

Nehleďte, volečci,
tesklivo k úvratím,
nebojte sa o mne,
šak sa vám neztratím!
Stojí černá Zefka
v olšině na kraju,
temné její oči
jiskrú ligotajú.
Nebojte sa o mne,
aj když k ni přikročím,
dokážu zdorovat
uhraňčlivým očím.

9. Víťaj, Janičku

Alt: Víťaj, Janičku,
víťaj tady v lese!
Jaká šťastná trefa
ťa sem cestú nese?
Víťaj, Janičku!
Co tak tady stojíš,
bez krve, bez hnutí,
či snad sa mne bojíš?

Tenor: Nemám já sa věru,
nemám sa koho bát,
přišel sem si enom
nákolníče kuťat!

Alt: Neřež, můj Janičku,
neřež nákolníčku!
Rači si poslechni
cigánskou písničku!

Ženský sbor: Ruky sepjala,
smutno zpívala,
truchlá písnička
srdcem hýbala.

10. Bože dálný, nesmrtelný

- Alt: Bože dálný, nesmrtelný,
proč's cigánu život dal?
By bez cíle blúdil světem,
štván byl jenom dál a dál?
Rozmilý Janíčku,
čuješ-li skřivánky?
Přisedni si přeca podlevá cigánky!
- Ženský sbor: Smutná písnička srdcem hýbala.
- Alt: Bože mocný! Milosrdný!
Než v pustém světě zahynu,
daj mi poznat, daj mi cítit!
- Ženský sbor: Smutná písnička srdcem hýbala.
- Alt: Pořád tady enom jak solný slp stojíš,
všecko mi připadá, že sa ty mne bojíš.
Přisedni si blíže, ne tak zpovzdaleka,
či ťa moja barva preca enom leká?
Nejsu já tak černá, jak sa ti uzdává,
gde nemože slnce, jinší je postava!
- Ženský sbor: Košulku na prsoch
krapečku shrnula,
jemu sa všecka krev
do hlavy vhrnula.

11. Tahne vůňa k lesu

- Tenor: Tahne vůňa k lesu z rozkvetlé pohanky.
- Alt: Chceš-li Janku vidět,
jak spija cigánky?
- Tenor: Halúzku zlomila, kámeň odhodila.
Tož už mám ustlané, v smíchu prohodila.
- Alt: Zem je mi za polštář,
nebem sa přikrývám,
a rosú schladlé ruce
v klíně si zahřívám.
- Tenor: V jedné sukénce
na zemi ležala
a moja poctivosť
pláčem usedala.

12. Tmavá olšina

Tmavá olšina,
chladná studénka,
černá cigánka,
bílé kolénka:
nato štvoro, co živ budu,
nikdy já už nezabudu.

13. klavír solo

14. Slnéčko sa zdvihá

Slnéčko sa zdvihá,
stín sa krátí.
Oh! Čeho sem pozbyl,
gdo mi to navráti?

15. Moji siví volci

Moji siví volci,
co na mne hledíte?
Esli vy to na mne,
esli vy povíte!
Nebudu já biča
na vás šanovat,
budete to potem,
budete banovat!
Nejhorší však bude,
vráta sa k polednu,
jak já jen maměnce
do očí pohlednu!

16. Co sem to udělal?

Co sem to udělal?
Jaká to vzpomněnka!
Gdyž bych já měl pravit
cigánce maměnka.
Cigánce maměnka,
cigánu tatíček,

rači bych si uťal
od ruky malíček!
Vyletěl skřivánek,
vyletěl z ořeší,
moje truchlé srdce
nigdo nepotěší.

17. Co komu súzeno

Co komu súzeno,
tomu neuteče.
Spěchám já včil často
na večer do seče.
Co tam chodím dělat?
Sbírám tam jahody.
Lístek odhrňa,
užiješ lahody.

18. Nedbám já včil o nic

Nedbám já včil o nic,
než aby večer byl,
abych si já s Zefkú
celú noc pobyl.
Po všeckým kohútom
hlavy bych zutínal,
to aby žádný z nich
svítání nevolal.
Gdyby chtěla noc
na věky trvati,
abych já na věky mohl milovati.

19. Letí straka letí

Letí straka letí,
křídla chlopotá,
ztratila sa sestře
košulenká z plota.
Gdo jí ju ukradl,
aj, gdyby věděla,

věckrát by se mnú
řečňovat nechtěla.
Oh, Bože, rozbože,
jak sem sa proměnil,
jak jsem své myšlenky
ve svém srdci změnil.
Co sem sa modlíval,
už sa hlava zbyla,
jak gdyby sa pískem
zhlybeň zařútila!

20. *Mám já panenku*

Mám já panenku,
ale po kolenka
už sa jí zdvíhá
režná košulenska.

21. *Můj drahý tatíčku*

Můj drahý tatíčku,
jak vy sa mýlíte,
že sa já ožením,
kterú mi zvolíte.
Každý, kdo pochybil,
nech trpí za vinu;
svojemu osudu
rovněž nevyminu!

22. *S Bohem, rodný kraju*

S Bohem, rodný kraju,
s Bohem, má dědino!
Navždy sa rozlúčit,
zbývá mi jedino.
S Bohem, můj tatíčku,
aj i vy maměnko.
S Bohem, má sestřičko,
mých očí pomněnko!
Ruce Vám obtúlám,

žádám odpuštění,
už pro mne návratu
žádnou cestou není!
Chci všecko podniknout,
co osud poručí!
Zefka na mne čeká,
se synem v náručí!

Leoš Janáček:

The Diary of One Who Disappeared, JW V/12/

song cycle for tenor, alto, three female voices, and piano

1. I just passed a young gipsy

I just passed a young gipsy,
she looked like a doe
Two black braids reaching down to her breasts,
eyes like a dark sea.
She looked at me with a penetrating gaze
and then disappeared behind the birch trunk.
And thus her image stayed with me,
the whole day long.

2. That black gypsy

That black gypsy
roams around our house.
Why does she keep hanging around?
Why isn't she travelling around the world?
I would be happier
if she left;
I would run to the church
and thank the heavens.

3. The firebugs dance along the promenade

The firebugs dance along the promenade,
someone is walking by at dusk.
Don't wait, I won't come, I won't be seduced.
That would cause my mother too much grief.
The moon is setting.
Someone's standing in the yard.
Two eyes flashing like lamps in the night.
My God, stop me! Help me!

4. *The young swallows*

The young swallows a real ready chittering in their nests.
It feels as if I slept on a bed of thorns last night.
The dawn is already colouring the sky,
it feels as if I was lying naked among the brambles last night.

5. *Working is so hard*

Working is so hard
after sleeping so little.
And when I did sleep,
I dreamt of her!

6. *Move, my grey oxen*

Move, my grey oxen,
plough with care!
Don't look back
at those alders!
My plough jumps on
this hard land.
A colourful apron flickers
in between the leaves.
Someone is waiting there for me
I wish she would turn to stone!
My sick head glows
as an ardent flame.
Someone is waiting for me there
I wish she would turn to stone!

7. *I lost a wooden pin*

I lost a wooden pin,
it fell out of the ashes.
Stand still, my oxen,
I have to replace it.
I am going to cut one
in an open place in the forest.
No one can escape
from his fate.

8. My oxen, don't look

My oxen, don't look
so sad at the edge of the wood.
Don't worry,
you haven't lost me yet!
The black Zefka is standing
at the edge of the alder wood,
Lightning flickers
in her dark eyes.
Don't be afraid,
because even when she is near
I will be able to withstand
her bewitched eyes.

9. Welcome, Ian

Alto: Welcome, Ian,
welcome here in the wood!
Which happy coincidence
brought you here?
Welcome, Ian!
What are you doing
just standing there?
So pale, motionless
you're not afraid of me, are you?

Tenor: I'm not afraid, I don't have to
be afraid for anyone.
I came here
to cut a pin.

Alto: Do not cut it, dear Ian,
do not cut wood to make a pin!
You should listen to
a gypsy song instead!

Women choir: She folded her hands
and sang a sad song.
The sad song
moved his heart.

10. Immortal, far-away god

- Alto: Immortal, far-away god,
why did you create the gipsy?
To make him wander aimlessly around the world?
To scare him off, further and further?
Dear Ian,
do you hear the larks?
Come and sit with the gipsy, for just a moment!
- Women choir: The sad song moved his heart.
- Alto: Almighty, compassionate God!
Before I perish of loneliness in this place,
allow me to know it, to feel it!
- Women choir: The sad song moved his heart.
- Alto: There you are now, as a column of salt.
Everything indicates that you are afraid of me.
Come closer, you are so far away.
Or are you afraid of my colour?
I am not as black as you think.
Here, where the sun can't reach, it is different.
- Women choir: She pulled the shirt on her chest
open a little
and the blood rose
to his head.

11. The smell of buckwheat flowers

- Tenor: The scent of buckwheat wafts towards the forest.
- Alto: Ian, do you want to see
how gypsies sleep?
- Tenor: She broke off a branch and pushed a stone aside.
Look, my bed is already made, she said laughing.
- Alto: The earth is my pillow,
the sky my blanket,
and I warm my ice-cold hands
in my abdominal cavity.
- Tenor: She lay there stretched out
on the ground in her dress,
and my virtue cried
without consolation.

12. *Sombre alders*

Sombre alders,
a fresh source,
a black gipsy woman,
small white knees:
as long as I live, I will never
forget these four things.

13. *Piano solo*

14. *The sun climbs*

The sun climbs,
shadows become shorter.
Oh! What I have lost,
who will give it back to me?

15. *My small grey oxen*

My small grey oxen,
why are you staring at me?
Is it about me,
are you going to tell my secret?
If you do, I won't spare you
from the whip.
It will cost you dearly.
But the worst will be
in the afternoon, at home:
how will I be able
to look my mother in the eyes?

16. *What was I doing?*

What was I doing?
What do these memories mean?
Do I have to say "mum"
to a gipsy now?
Say "mum" to a gipsy woman,
"Dad" to a gipsy man.
I'd rather cut off my little finger!

The lark flew up,
away from the hazels.
No one can comfort
by sad heart.

17. *No one can escape his fate*

No one can escape his fate.
I often walk to that place
in the woods in the evening.
What am I doing there?
I pick strawberries there,
I take the leaves off
and taste their delight.

18. *Only the evening*

Only the evening
that is falling interests me now,
to spend the night
together with Zefka.
I would most of all like
to cut off
all the cocks' heads,
to make sure not a single one
can announce the dawn.
I wish the night
lasted forever,
so I could make love eternally.

19. *There flies a magpie*

There flies a magpie
rustling of wings.
My sister's shirt
disappeared from the fence.
Who stole it?
If my sister would know,
she would never speak
to me again.

Oh, God,
how have I changed!
Changed in my heart
and in my thoughts!
have prayed so much,
that my dazed head
seems buried
in the sand!

20. *I have a dear loved-one*

I have a dear loved-one.
But above her lovely knees
her rough linen shirt
is already bulging.

21. *Dear father*

Dear father, how wrong you are,
I won't marry the one you chose for me.
He who committed sins, must now pay;
I don't want to escape my fate any longer!

22. *Farewell, my birth country*

Farewell, my birth country,
farewell, my village!
Saying goodbye forever
is all that I have left to do.
Farewell, my dearest father,
and you too, my dearest mother,
farewell, my little sister,
light of my eyes!
I take your hands
and ask for forgiveness,
even through
there is no way back for me!
I want to fulfil
everything fate imposes.
Zefka wait for me, with our son in her arms!